

Reactie van Stichting Keurmerk Thuisonderwijs (SKT) op conceptwet “Wet voorschriften vrijstelling bij richtingsbezwaren”

d.d. 15 juli 2020

Zie de internetconsultatie <https://www.internetconsultatie.nl/richtingbezwaren>

Vooraf

[Stichting Keurmerk Thuisonderwijs](#) (SKT) bestaat nu ongeveer vijf jaar. Doel van de stichting is *het waarborgen van de kwaliteit van thuisonderwijs – ook wel aangeduid als huisonderwijs – en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn*. Daartoe geeft de SKT het Keurmerk Thuisonderwijs uit. Het keurmerk wordt na een zorgvuldige certificeringsprocedure uitgereikt aan ouders of verzorgers die hun kind thuisonderwijs bieden en die voldoen aan de eisen die aan het keurmerk verbonden zijn. Het keurmerk borgt dat jeugdigen deugdelijk thuisonderwijs krijgen. Sinds de oprichting van de stichting is een honderdtal certificaten uitgereikt. Onze keurmeesters hebben zodoende een breed inzicht verworven in de unieke kwaliteiten van thuisonderwijs.

Samenvatting

- A. *Maak thuisonderwijs toegankelijk voor iedere ouder die thuisonderwijs boven schoolonderwijs verkiest.*
- B. *Respecteer dat thuisonderwijs qua opzet en uitvoering iets anders is dan thuis gegeven schoolonderwijs.*
- C. *Ontwerp toezichtkaders die recht doen aan de unieke kwaliteiten van thuisonderwijs, zoals het leerlinggestuurde karakter (in tegenstelling tot het leerstofgestuurde karakter van de gangbare vormen van schoolonderwijs).*

Commentaren

1

Het voorstel miskent dat er ook andere kinderen zijn wier onderwijs momenteel niet geborgd is: kinderen die zijn vrijgesteld van een inschrijvingsplicht op school, niet vanwege artikel 5, onder b, van de Leerplichtwet maar op grond van artikel 5, onder a, Leerplichtwet. Veelal gaat het daarbij om kinderen die zich wel kunnen ontwikkelen maar voor wie het klassikale onderwijs op een school ongeschikt is. Daarnaast zijn er ook kinderen voor wie geen volwaardig passend schoolonderwijs beschikbaar is, maar die wel graag onderwijs volgen. SKT is van mening dat het voorstel moet regelen dat ook voor deze twee groepen kinderen thuisonderwijs een rechtmatige optie is.

2

SKT meent tevens dat thuisonderwijs opengesteld moet worden voor ouders die om andere redenen dan een richtingbezwaar thuisonderwijs boven schoolonderwijs verkiezen. Doordat voor de vrijstelling op grond van artikel 5, onder b, Leerplichtwet de geloofsovertuiging van ouders bepalend is, ontstaat er ongelijke behandeling van kinderen. Dit is bijvoorbeeld het geval als het gaat om thuiszitters, kinderen aan wie scholen geen passend en volwaardig onderwijsaanbod bieden. Voor ouders van thuiszitters die geen beroep kunnen doen op een geloofsovertuiging resteert artikel 5, onder a, Leerplichtwet, als zij zelf willen voorzien in het onderwijs aan hun kind. Zij moeten dan op

zoek naar een deskundige die bereid is om hun kind 'niet leerbaar' te verklaren. Voor ouders van thuiszitters die niet willen meewerken aan een dergelijke 'niet leerbaar' verklaring van hun veelal leerbare kind, resteert enkel een proces-verbaal van de leerplichtambtenaar en/of een melding bij jeugdzorg.

3

Deugdelijkheidseisen voor thuisonderwijs horen niet thuis in de Leerplichtwet. In de eerste plaats voldoet een toezichtkader van de Inspectie van Onderwijs voor thuisonderwijs niet aan het legaliteitsbeginsel dat is neergelegd in art. 1 Sr: *Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling*. In de tweede plaats is het de strafrechter zelf -- niet de Inspectie van Onderwijs -- die met toepassing van het strafrecht bepaalt of ouders als verdachten strafbaar zijn wegens het overtreden van de Leerplichtwet (Trias politica). In de derde plaats is de strafrechter geen onderwijskundige en niet toegerust om de kwaliteit van het onderwijs te toetsen.

4

SKT pleit ervoor om het recht op onderwijs in het Burgerlijk Wetboek te waarborgen, waaronder dan ook moet worden begrepen het recht op thuisonderwijs. Ouders die in het recht op onderwijs niet voorzien, kunnen daarop worden aangesproken op grond van hun zorgplicht in artikel 1:247 BW: *Het ouderlijk gezag omvat de plicht en het recht van de ouder zijn minderjarig kind te verzorgen en op te voeden. Onder verzorging en opvoeding worden mede verstaan de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid* [SKT: waaronder ook onderwijs dient te worden begrepen].

5

SKT maakt er bezwaar tegen dat ouders en hun 4-jarige kind een gesprek met de leerplichtambtenaar hebben, opdat deze zich ervan kan vergewissen dat er sprake is van een veilige thuissituatie (LPW 15a lid 2). Voor het horen van minderjarige getuigen in strafzaken is vereist dat de betrokken rechercheur daartoe is opgeleid. Leerplichtambtenaren, als buitengewoon opsporingsambtenaren, hebben die expertise niet. Daarnaast geldt voor familieleden in het strafrecht op grond van artikel 217 Wetboek van Strafvordering een verschoningsrecht. Dat recht komt ook kinderen toe tegenover de leerplichtambtenaar.

6

SKT maakt bezwaar tegen de verplichting dat de ouder het onderwijs aan zijn eigen jongere verzorgt (LPW 15b). Dit artikel is in strijd met artikel 23 Grondwet waarin is bepaald dat het geven van onderwijs vrij is. Het verbod aan ouders om anderen in te zetten voor het onderwijs aan hun kind zal bovendien ten koste kunnen gaan van de deugdelijkheid van het onderwijs, omdat dit verhindert dat ouders een deel van het leerplan uitbesteden aan vakleraren of andere experts. Te vrezen is dat dit artikel een contraproductieve uitwerking heeft.

7

Dat ouders een onderwijsplan opstellen en ter beoordeling overleggen aan de Inspectie (artikel 15c) lijkt SKT niet onredelijk. Om dat evenwel jaarlijks te moeten doen, is een onnodig zware last voor de ouders die bovendien het kortetermijndenken in de hand werkt. SKT bepleit dat de ouders

keuzevrijheid hebben wat betreft de looptijd van het onderwijsplan. Zo doen we dat althans binnen onze stichting, waarbij SKT een maximum duur van drie jaar hanteert.

8

Thuisonderwijs is géén thuis gegeven schoolonderwijs. De eisen aan de inhoud van het thuisonderwijs (LPW 15d) beschouwt SKT als een bedreiging voor de kwaliteit van het thuisonderwijs. Deze eisen zorgen ervoor dat thuisonderwijs een vorm van schoolonderwijs wordt, schoolonderwijs-maar-dan-thuis-gegeven. De eisen miskennen de unieke waarde van thuisonderwijs: flexibiliteit in wat, wanneer en hoe er geleerd wordt. Indien toch wordt vastgehouden aan de kerndoelen, dan dient de wet erin te voorzien dat ouders na een beargumenteerd verzoek ontheffing kunnen krijgen voor sommige kerndoelen, zoals ook basisscholen bij de Inspectie om ontheffing voor bepaalde kerndoelen kunnen vragen. Overigens stammen de kerndoelen uit 2006 en worden ze algemeen als verouderd beschouwd. Het streven is dat ze binnen afzienbare tijd vervangen worden door het zogenoemde Curriculum.nu.

9

Weinig ouders nemen hun kind voortgangstoetsen af, zo leren de certificeringstrajecten die SKT uitvoert. Ze hebben deze niet nodig omdat ze dagelijks 1-op-1 met hun kind werken en zo een goed inzicht verwerven in de voortgang door de leerstof. Afname van voortgangstoetsen op 6- en 9-jarige leeftijd en de koppeling van de uitkomsten aan de referentieniveaus taal en rekenen moet een misverstand zijn. De referentieniveaus zijn namelijk alleen gedefinieerd aan het einde van een opleiding, dus bijvoorbeeld aan het einde van het basisonderwijs. Mocht de overheid behoefte hebben aan een vergelijking tussen leeropbrengsten bij school- en bij thuisonderwijs, dan is dit naar het inzicht van SKT geen valide motief om de afname van een eindtoets basisonderwijs verplicht te stellen. De juiste weg voor zo'n vergelijking is wetenschappelijk onderzoek, waarbij wordt gecontroleerd voor populatieverschillen die de vergelijking tussen de beide onderwijsvormen kunnen frustreren. Ouders komt de vrijheid toe deelname aan zulk onderzoek te weigeren, zonder gevolgen voor het recht hun kind thuisonderwijs te bieden.

10

Dat een deel van het onderwijs in het Engels, Frans of Duits gegeven mag worden (artikel 15d lid 1a) roept de vraag op: waarom niet in het Spaans, Italiaans, Hebreeuws of nog een andere taal? Meer algemeen, SKT meent dat ouders vrij zijn in de keuze van de instructietaal of -talen. Deze vrijheid hoeft de deugdelijkheid van het thuisonderwijs niet in de weg te staan. Integendeel, deze kan positief bijdragen aan de leeropbrengsten van thuisonderwijs.

11

In WOT 15e wordt geregeld dat de ouder de Nederlandse taal machtig is op B2 of 3F niveau (eind havo of mbo-4). SKT meent dat deze eis niet nodig is voor ouders die thuisonderwijs bieden tot niveau einde basisonderwijs. SKT meent tevens in geval van een ouder kind dat ouders die niet aan deze eis kunnen voldoen, de mogelijkheid moeten hebben het onderdeel Nederlandse taal aan te bieden met hulp van een vakleraar.

12

SKT bepleit dat ouders in plaats van het huisbezoek een alternatief wordt geboden: bezoek van ouder en kind op een van de inspectiekantoren. Op deze manier kan tegemoet worden gekomen aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

13

Om te voorkomen dat voor de jongere een instabiele situatie ontstaat – jojoënd tussen thuis- en schoolonderwijs – als gevolg van een in eerste aanleg negatief oordeel door de inspectie, dient de werking van dit oordeel te worden opgeschort tot het bezwaar en beroep van de ouders is afgehandeld.

14

SKT bepleit om in de wet het voornemen op te nemen tot een evaluatie na vijf jaar.

15

Wat betreft het overgangsartikel thuisonderwijs (Artikel III) bepleit SKT een termijn van vijf jaar, gelijk aan de termijn van de evaluatie van de wet, mede omdat de inspectie nog ervaring moet opdoen met thuisonderwijs en met de nieuwe wet- en regelgeving.

Stichting Keurmerk Thuisonderwijs
Dr. Henk Blok (secr.)
Buiksloterdijk 368
1034 ZG Amsterdam

T 020 6316007
E info@stichtingkeurmerkthuisonderwijs.nl
W www.stichtingkeurmerkthuisonderwijs.nl
